

Maandag 12 maart 1917 – enige editie

Ook te water is België de laatste dagen afgesloten. Er mogen geen schepen uit Antwerpen naar Nederland vertrekken. Ook de passagiersboot Telegraaf van donderdag was gisteren nog niet te Hansweert aangekomen.

Parijs, 11 maart. Officiële mededeling van hedenavond. Levendige kanonnade in de streek van Diksmuide.

Van Belgische zijde.

Parijs, 12 maart. De Norddeutsche Allgemeine Zeitung van 20 februari heeft zogenaamd nieuwe Belgische documenten bekend gemaakt, waaruit, volgens het blad, ditmaal afdoende zou blijken, dat België zijn onzijdigheid opgegeven heeft, door reeds in 1906 een geheim verdrag met Engeland aan te gaan, om de entente te steunen in een offensieve oorlog tegen Duitsland.

Baron Beyens, de Belgische minister van buitenlandse zaken, heeft naar aanleiding hiervan de volgende verklaring afgelegd:

De openbaar gemaakte documenten, die betrekking hebben op de ontschepping van Engelse troepen, zijn in geen enkel opzicht nieuw. Het zijn eenvoudig bijlagen van het rapport van Ducarne van 10 april 1906, dat door hetzelfde officieuze Duitse orgaan in november 1914 openbaar gemaakt is. Daarin geeft de Belgische generaal verslag van zijn onderhoud met luitenant-kolonel Barnardiston. Die bijlagen, waarvan in het rapport duidelijk sprake is, moeten waarschijnlijk in dezelfde tijd gevonden zijn als het rapport zelf.

Ze hebben zo weinig betekenis, dat de Duitsers het onnodig vonden hen in 1914 te publiceren tegelijk met het rapport. Thans trachten zij munt te slaan uit het zelfde geval en misschien rekenen zij er op dat

het publiek in de onzijdige landen na twee jaar de herinnering aan de feiten verloren heeft. Deze oude kwestie Barnardiston-Ducarne is inderdaad sedert lang opgehelderd. Ze betrof eenvoudige technische besprekingen, uitsluitend berustend op de veronderstelling van een voorafgaande schending van de onzijdigheid van België door Duitsland. De beide officieren overwogen uitsluitend de verdediging van België met behulp van een trouw gebleven garant van de Belgische onzijdigheid tegen een staat, die het gegeven woord zou schenden. Ze wisten, dat ze geen bevoegdheid hadden om over een overeenkomst tussen staten te onderhandelen. Het Belgische ministerie van buitenlandse zaken is eerst later over de gevoerde besprekingen ingelicht en wenste, dat die zonder gevolg zouden blijven. Zes jaar later heeft de Belgische regering naar aanleiding van een soortgelijke, even onvruchtbare inleiding door luitenant-kolonel Bridges, van het Engelse ministerie van buitenlandse zaken de bekentenis ontvangen (tweede grijsboek, nr 100) dat het volkenrecht België de bevoegdheid verleende een overeenkomst voor de verdediging van de onzijdigheid van het land aan te gaan in geval deze bedreigd werd.

België heeft steeds geschroomd van dat recht gebruik te maken en dat is wel bewezen door het feit, dat er in 1914 geen Engelse of Franse troepen aanwezig waren om intijds België te verdedigen. De aanval van Duitsland was het bewijs, dat er geen militaire Engels-Belgische overeenkomst bestond in 1905, want in 1915 maakte het 119 uitgezochte rapporten van Belgische diplomaten openbaar, waaruit het beweerde te kunnen bewijzen, dat de Belgische diplomatie van 1905 tot 1914 meer de entente vreesde dan Duitsland voor de handhaving van de vrede in Europa.

Bovendien blijkt uit een rapport van baron Greindl, dat door het Duitse blad aangehaald is en verminkt, dat de Belgische regering zelf aan die diplomaat haar vermoeden omtrent de anti-Duitse

besprekingen van de Engelse attaché in 1906 heeft kenbaar gemaakt. Baron Greindl noemde hen perfide en naïef. Hij zou niet in die bewoordingen gesproken hebben indien die besprekingen tot een overeenkomst geworden waren.

In werkelijkheid was het doel van Duitsland, zijn inval in België te dekken met de fabel van een geheim verbond van België met de entente. Maar de beslissende feiten kan men niet vergeten. Kort voor het uitbreken van de vijandelijkheden verklaarde Frankrijk evenals Engeland spontaan, dat het de onzijdigheid van België zou eerbiedigen. Duitsland, daarnaar gevraagd, weigerde enige verplichting op zich te nemen.

Duitsland ging dus met voorbedachten rade tewerk, toen het de wetten van het recht schond, waarvan de rijkskanselier vier dagen later voor de Rijksdag de onrechtvaardigheid moest erkennen, waarbij hij beloofde haar te herstellen, nadat het doel van de oorlog hersteld zou zijn. Op die feiten en die bekentenis zal de geschiedenis haar vonnis gronden.

Men meldt ons uit Vlissingen:

Hier is zondag uit de richting van België zeer hevig schieten vernomen, zo hevig als in maanden niet het geval is geweest.

De Vlaamsche Gedachte heeft zich bij het beoordelen van “de zaak der Vlaams-Duitse onderhandelingen” op een zuiver praktisch standpunt gesteld. Het blad zegt daaromtrent:

Men kan de onderneming van de Raad van Vlaanderen echter ook van een ander standpunt uit beoordelen: men kan nl. meer gewicht hechten aan het gebaar op zichzelf: zeven flaminganten zijn uit Vlaanderen naar Berlijn gegaan en hebben daardoor op een, ook voor

de man in de straat, bevattelijke wijze aangetoond, dat de Belgische bevolking geen natie vormt.

Dergelijke symbolische daden zijn wellicht nodig waar toch de meeste mensen hun oordeel over de gebeurtenissen in Vlaanderen slechts op heel weinig feiten baseren en waarschijnlijk mag men er zich ook in verheugen dat door dit activistische optreden als het ware een tegengewicht gevormd wordt waardoor even theatrale passivistische declamaties – waarin Duitsland als een woest dier en als een vogelvrije gemeenschap wordt voorgesteld – geneutraliseerd worden.

L. Picard, de leider van de Vlaamsche Gedachte, heeft in zijn blad een artikel geschreven naar aanleiding van het bezoek, dat vertegenwoordigers van de Raad van Vlaanderen bij de Duitse rijkskanselier gebracht hebben. Als motto heeft hij er een uitspraak van professor Valckenier Kips boven geplaatst: “Een staat bestaande door enige oorzaak buiten hem gelegen ware een juridische en logische onmogelijkheid.”

Aan het artikel van Picard ontlene wij twee fragmenten, vooreerst dit:

Dat de Vlamingen met de Duitse rijksregering gaan onderhandelen, is op zich zelf een verheugend teken van het ontwakend politiek Vlaams bewustzijn.

Ontegensprekelijk is het dat de Belgische regering in haar politiek te weinig rekening hield met de Vlaamse geest, zoals die als een bewuste kracht natuurlijk niet zozeer in de Vlaamse massa maar wel bij de leiders der Vlaamsgezinde burgerij tot uiting kwam, in die kringen waaruit velen der besten zitting hebben genomen in de nu agerende “Raad van Vlaanderen”.

Zulke Vlaams-Duitse onderhandelingen zijn echter volkomen te rechtvaardigen wanneer:

Ten eerste, de Vlaamse onderhandelaars de belangen voorstaan niet van een kleine groep – activisten of flaminganten – maar van het Vlaamse volk in zijn geheel, met al zijn huidige materiële en ideële noden en wensen; en

Ten tweede, er inderdaad gehandeld wordt over de enige kwestie die tussen de Duitse regering en de Vlamingen ten huidige dage behandeld kan worden, te weten de kwestie der volkenrechtelijke regelingen die bij de vrede zullen getroffen worden ten aanzien van de betrekkingen tussen België en Duitsland.

Dat bij de vrede de taalkwestie een factor van betekenis kan worden, staat o.i. vast; de heersende geest en cultuur van een land helpen de buitenlandse positie bepalen en omgekeerd zal de internationale positie van België na de vrede natuurlijk ook van groot gewicht zijn bij het kiezen van de nieuwe koers voor de binnenlandse leiding en dus ook voor de toekomst van het Vlaamse element. Een oplossing moet echter gezocht worden, en is te vinden, die, steunend op de reële volkswil tot het “In Vlaanderen Vlaams!” de blijvende Duitse macht in ons land overbodig maakt.

Zijn beide voorwaarden bij de te Berlijn gevoerde onderhandelingen vervuld? Zolang wij over de hele zaak niets meer vernomen hebben dan wat tot hiertoe werd gepubliceerd, is die vraag niet te beantwoorden. Naar die buitenkant te oordelen lijkt het ons echter – en het is wellicht goed dat dit toch reeds gezegd wordt – dat de activisten wel zeer passief geweest zijn.

Aan het slot van Picard's artikel ontleen wij nog dit:

Door de onderhandelingen van 3 maart, waarbij de beste vertegenwoordigers van het flamingantisme op een of andere wijze betrokken waren – te oordelen naar hetgeen ik weet over de Vlaamse Landdag van 4 februari – is het hele flamingantisme als georganiseerd geheel een nieuwe weg ingeslagen.

De fouten die vroeger of nu mochten begaan zijn, zijn voor een zeer groot deel aan de afzijdige houding van sommige passieven te wijten.

Wie nu zichzelf tracht te redden door te zeggen “dat hij het niet heeft gedaan” levert slechts een treurig bewijs van gebrek aan Vlaamse fierheid.

Het leven zelf is sterker dan alle theorie! Bij de uitvoering der Duits-Vlaamse plannen van 3 maart zal men vanzelf tot de realiteit worden teruggeroepen en met de goede wil, die te Brussel stellig vele Vlamingen en Duitsers bezielt zal het hele geval misschien niets anders zijn dan een aanleiding om enkele gematigde vervlaamsingsmaatregelen te nemen.

Ingezonden stuk.

Geachte heer,

In uw ochtendblad van 10 maart ll. word ik gemengd in een dispuut tussen de heer Leo Meert en uw medewerker.

De heer Leo Meert had uw medewerker beschuldigd van tekstverminking bij het aanhalen van een citaat uit “Ons Land, Algemeen weekblad voor het Vlaamsche volk”, van 30 september 1916.

Uw medewerker schrijft nu in het ochtendblad van 10 maart ll. dat hij het citaat letterlijk heeft overgenomen uit een artikel van mij in

het weekblad de Amsterdammer van 16 september 1916; een lid van uw redactie vindt hierin aanleiding, er de waarschuwing aan toe te voegen “dat men met citaten uit de tweede hand voorzichtig moet zijn, zelfs al is die hand er een van een professor.”

Ook met mededelingen van uw medewerker moet men echter voorzichtig zijn. Ten onrechte verschuilt hij zich achter mij.

Ik zend u hierbij een exemplaar van mijn artikel in de Amsterdammer van 16 september 1916. Wat er in Ons Land heeft gestaan, werd door de heer Leo Meert medegedeeld in uw avondblad van 7 maart II. Na vergelijking van het een met het ander zult ge, naar ik vertrouw, inzien, dat ge ten onrechte mij in uw blad van tekstverminking hebt laten beschuldigen.

Met dank voor de plaatsing, hoogachtend,

Uw dienstwillige,

G. W. Kernkamp

Utrecht, 11 maart 1917.

Prof. Kernkamp schreef in het groene weekblad: “Wanneer men de bladen leest van de Vlamingen, die zich door het gefluit van de Duitse vogelaar hebben laten verlokken, schijnt het, alsof het gehele Vlaamse volk aan de zijde staat van de kleine groep “actieven” of jong-Vlaanderen, die zelf hun streven aldus omschrijven (Ons Land van 3 september jl.): “Wij hebben het Belgisch staatsverband als gevaarlijk voor de Vlamingen verworpen en stuwen aan op een Vlaams koninkrijk in een Germaanse Statenbond.

Onze medewerker schreef over hen,

“die verklaren als Ons Land van 3 september II.: “Wij hebben het Belgisch staatsverband als gevaarlijk voor de Vlamingen verworpen en stuwen aan op een Vlaams koninkrijk in een Germaanse Statenbond” ...

Hieruit blijkt dus, dat het citaat van onze medewerker letterlijk met de tekst van prof. Kernkamp overeenstemt.

Dat onze medewerker gerechtigd was tot de mening, in het artikel van prof. Kernkamp met een verklaring van Ons Land te doen te hebben, zal niemand kunnen tegenspreken, na van het boven aangehaalde stuk van prof. Kernkamp te hebben kennis genomen. Wanneer prof. Kernkamp schrijft over hen “die zelf hun streven aldus omschrijven (Ons Land van 3 september jl.)” en wat daarop volgt, moet elk onbevooroordeeld man denken, met een mening van Ons Land te doen te hebben.

Redactie.